

“NOOD AAN EEN MASTERPLAN MET COLLECTIEVE AMBITIE”

2020. Het VBO viert 125 jaar en Bart De Smet, CEO van verzekeraar Ageas, wordt de nieuwe voorzitter. Samen met VBO-gedelegeerd bestuurder Pieter Timmermans vormt hij de tandem die een nieuw verbond sluit met de stakeholders. Om zo samen ons land opnieuw de top vijf van de relevante Europese rankings binnen te loodsen. REFLECT peilde hun visie, denkpistes en speerpunten.

Hoe bedreigend is het onsamenhangende energiebeleid in België en bij uitbreiding in Europa voor de ondernemingen?

Bart De Smet (BDS): "Ideologische discussies staan een geïntegreerd beleid in de weg. Het gaat niet alleen over 'propere' energie, ze moet ook betaalbaar en betrouwbaar beschikbaar zijn. Steeds meer klimaatexperten zijn het eens dat kernenergie in ons land nog een poos onmisbaar blijft om de transitie naar een hernieuwbaar, duurzaam model haalbaar te maken. Het alternatief van nieuwe gascentrales klinkt aantrekkelijk, maar de zes sites staan er nog niet. Ik verwacht veel verzet tegen hun inplanting. Dat klinkt cynisch, maar als ik naar de vaudeville rond de bouw van een nieuw voetbalstadion kijk ..."

Pieter Timmermans (PT): "Gaat het licht uit in 2025? Van zo'n doemscenario liggen ondernemers wakker. Waar zullen we de energie halen om het licht aan te houden? En tegen welke misschien exuberante prijs? Met wat ik vandaag weet, wil ik in 2025 geen minister van energie zijn. We hebben nood aan een manager die de feiten objectificeert, de evolutie monitort en op basis daarvan een haalbare strategie uitrolt."

Op termijn zal de nucleaire capaciteit wellicht uitdoven, maar niet vooraleer er volwaardige alternatieven operationeel zijn. Verlaat het ideologisch debat en kies voor een realistisch meersporenbeleid."

Energie en klimaat gaan hand in hand. Geloven bedrijven voldoende in de economische kansen die de klimaatverandering biedt?

PT: "Heel zeker. Maar we pakken te weinig uit met wat we kunnen en doen. Grote en kleine bedrijven moeten veel meer met hun duurzame innovaties naar buiten komen. Het klimaat is een bezorgdheid die in concrete daden werd omgezet, reeds lang voor de jongeren massaal op straat kwamen. De bedrijfswereld zet alles op alles om de Europese doelstellingen 2030 te halen. Door te staken om de klimaatmars bij te wonen, leg je het probleem bij de bedrijven, terwijl die eigenlijk een deel van de oplossing zijn. Ondernemers zijn voortrekkers in de transitie, geen volgers. Met dien verstande dat België de wereldwijde klimaatproblematiek niet zal oplossen, maar we kunnen wel tools aanreiken om tot oplossingen te komen."

"VERLAAT HET IDEOLOGISCH ENERGIEDEBAT EN KIES VOOR EEN REALISTISCH MEERSPORENBELEID"

PIETER TIMMERMANS

) **BDS:** “Wist u dat China een beroep doet op Belgische technologie en knowhow om zijn water te zuiveren? Onze bedrijven ontwikkelen innovatieve oplossingen, maar dragen hun kracht en potentieel inderdaad veel te weinig uit.”

Toch lijkt het dat de ‘1 topic’-groeperingen, zoals ‘Sign for my Future’, Ringland, enz. die focussen op één thema steeds meer impact krijgen op de beeldvorming.

BDS: “Energie en klimaat zijn geen zwart-witdiscussies. Het gaat veel verder dan ‘voor of tegen’, het is een zoektocht naar ambitieuze, maar haalbare oplossingen. Bovendien beschikt niet elke industrie over dezelfde

mogelijkheden. Bedrijven brandmerken die nog maar aan het begin van de transitie staan, zal meer demotiveren dan stimuleren. Willen we dat?”

PT: “De ‘1 topic’-groeperingen hebben als verdienste dat ze specifieke problemen scherpstellen. Maar laat ons de nuance, de objectieve feiten niet uit het oog verliezen. Een voorbeeld: door 300.000 salariswagens – op 5,6 miljoen auto’s in ons land – af te schaffen, los je de files niet op. Haal daarentegen de 300.000 meest vervuulende auto’s uit het circuit en je boekt vooruitgang én op het vlak van mobiliteit én op ecologisch vlak. Maar de negatieve beeldvorming blijft ons parten spelen. Zo tonen de media in hun berichtgeving over klimaat steevast een foto van een fabriekspijp die vervuulende rook spuwt. Die framing klopt al lang niet meer. De correcte foto toont een groen bedrijfsdak vol zonnepanelen.”

BDS: “We moeten beseffen dat bedrijven veel kunnen, maar ook niet alles kunnen oplossen. Het is de globale inspanning die telt, de collectieve verantwoordelijkheid. Daarvoor hebben we ieders steun nodig. Iedereen zal moeten bijdragen aan de lasten en de kosten van de transitie naar een meer duurzame en klimaatvriendelijke maatschappij.”

WERKZAAMHEID EN GEOPOLITIEK

Door de aanslepende geopolitieke handelsoorlog wordt exporterend België risicoavers en overvoorzichtig. Wat moet er gebeuren om het exportvertrouwen opnieuw aan te wakkeren?

BDS: “Twee jaar terug al werd het ergste verwacht voor 2019, maar de bedrijfsresultaten getuigen alsnog van optimisme. Bedrijven die het hoofd kunnen bieden aan externe factoren die ze niet zelf in de hand hebben, zijn flexibel, creatief en diversifiëren hun aanbod en markten.”)

PT: "Als ons exportvermogen onder druk komt, dan heeft dat een directe impact op het bbp, de werkgelegenheid, het consumentenvertrouwen, de investeringsinspanningen, de koopkracht, ... Als het goed gaat met de export, gaat het goed met het land. Vandaar dat het VBO blijft hameren op het belang van onze concurrentiekracht ten opzichte van het buitenland. Binnen de context van de globale markteconomie is België een klein land met een groot buitenland. Om sterk te staan, moeten we uiterst competitief blijven inzake loon- en arbeidskost, productiviteit, administratieve eenvoud, talentontwikkeling, ..."

Politiek België is het alvast over één ding eens: de werkzaamheid moet omhoog.

PT: "Concurrentiekracht leidt tot jobcreatie. Maar om die nieuwe jobs in te vullen, moeten alle beschikbare arbeidskrachten worden geactiveerd richting vacatures. Vandaar de nood aan een geïntegreerd model waar de federale en regionale inspanningen elkaar aanvullen en versterken. De minister-presidenten hebben gelijk als ze stellen dat ze een sterk federaal begeleidend regeerakkoord nodig hebben om de werkzaamheidsgraad omhoog te duwen. De eerste stappen zijn de voorbije vijf jaren gezet met de creatie van 300.000 jobs. De invulling is moeilijk, maar volgt. Vandaag speelt de wet van de remmende voorsprong, de klassieke arbeidsbronnen raken uitgeput, dus wordt het zaak om die honderdduizenden 'verdoken' talenten een opstap te geven. Mensen die na een langdurige ziekte geleidelijk willen opstarten, ongeschoolde jongeren, jongeren zonder ervaring die het spoor naar de arbeidsmarkt bijster zijn, leefloners, 50-plussers die hun job verliezen of met een SWT uit de arbeidsmarkt worden geduwd, gepensioneerden die graag aan de slag willen blijven ..."

BDS: "Het is van belang jongeren en werkzoekenden te oriënteren naar die richtingen waar de vraag nijpend is of wordt. Denk aan het onderwijs, de zorgsector, de STEM-beroepen (Science-Technology-Engineering-Mathematics), de maakindustrie, ... Realiseer daarnaast een betere balans privé-werk. Vandaag vallen nog te vaak, te veel mensen met een job uit omdat er bijvoorbeeld onvoldoende of onbetaalbare kinderopvang is. Maar bovenal moet de spanning tussen werken en niet-werken groter. Hoe meer mensen we aan de slag krijgen, hoe meer inkomsten voor de sociale zekerheid en hoe hoger het pensioen kan worden. Werk en pensioen vormen immers twee zijden van dezelfde medaille."

PT: "Alle obstakels zijn vandaag in kaart gebracht. Vraag is hoe gaan de politici, de sociale partners, de werkgevers, ... de werkzaamheidsuitdaging concreet aanpakken? De dienstencheques staan onder druk, de organisatie van kinderopvang in bedrijven krijgt weinig vertrouwen, ... Ik ervaar nog te veel 'status quo'-syndicalisme in plaats van vooruitgangsoptimisme."

Ontbreekt het ons land aan visie, langetermijndenken, een masterplan?

BDS: "Een bedrijf dat relevant wil blijven, kijkt ver vooruit en maakt op basis van die toekomstvisie concrete actieplannen op minstens drie tot vijf jaar. Ons land heeft nood aan krachtdadige, toekomstgerichte en geïntegreerde beleidskeuzes inzake energie, mobiliteit, arbeidsmarktorganisatie, migratie Ik leg de nadruk op 'geïntegreerd', want alle werven zijn onmiskenbaar met elkaar gelinkt. De ingewikkelde politieke staatsstructuur maakt het niet gemakkelijk, maar wat meer collectieve ambitie zou welkom zijn. Soms vraag ik me af of België wel een masterplan heeft."

PT: "De nieuwe visie en missie van het VBO is duidelijk: de ondernemer staat centraal. Aan ons om hem of haar maximaal van dienst te zijn. We doen dat vanuit de bekommernis van wat de ondernemer wil, en niet vanuit institutionele of andere bevoegdheidsgerelateerde motieven. Niet een politiek probleem zal onze agenda bepalen. Wij zetten die thema's op de kaart waarvan de ondernemers echt wakker liggen, wars van het politieke bevoegdheidsniveau. Per thema zullen we evenwel alle relevante partners rond ons verzamelen – de 'coalition of the willing' – om samen oplossingen aan te reiken. Het kan toch niet zijn dat wanneer de werkgevers een door alle bedrijfssectoren gedragen mobiliteitsplan met 50 concrete maatregelen op tafel leggen, het jaren duurt vooraleer de bevoegde ministers zich daar samen over willen buigen."

"SOMS VRAAG IK ME AF OF BELGIË WEL EEN MASTERPLAN HEEFT"

BART DE SMET

"DE COMPLEXE STAATSSTRUCTUUR MAAKT EEN GEÏNTEGREERD BELEID NIET GEMAKKELIJK, MAAR WAT MEER COLLECTIEVE AMBITIE ZOU WELKOM ZIJN"

BART DE SMET

BDS: "We moeten de sfeer van wantrouwen doorbreken. De voorstellen van het VBO zijn meer dan alleen goed voor de bedrijfsweld. Ze zijn ook waardevol voor de miljoenen werknemers, voor de honderdduizenden klanten van de ondernemingen, voor de burgers, ... voor de algemene welvaart van het land."

EEN GROEN EN DIGITAAL EUROPA

Hoe staan de werkgevers tegenover de nieuwe accenten die Europa legt? Denk aan de Green Deal en de Digitale Agenda.

PT: "Als werkgeversorganisatie schrijven we ons in in de aanpak van BusinessEurope dat de bedrijven vertegenwoordigt op Europees niveau. Wij pleiten alvast voor een realistische vooruitgang. Het is totaal zinloos om een doelstelling op te leggen, waarvan je op voorhand al weet dat ze onhaalbaar is. Liever tussentijdse objectieven nastreven waarmee je bedrijven echt kunt motiveren om ernaartoe te werken. Neem het energiepact. Dat moet de energietransitie effectief en daadkrachtig voorbereiden en de bevoorradingszekerheid, de beheersing van de kostprijs en het verminderen van de CO₂-uitstoot verzekeren. Daarbij is het, zoals Bart al opmerkte, onontbeerlijk om een minimale nucleaire capaciteit te behouden. Onder vier ogen wordt die analyse ruim gedeeld. Alleen willen sommigen uit een vliegtuig springen zonder parachute in de hoop er halverwege de vlucht eentje op de kop te tikken, terwijl anderen pas willen springen met de parachute aan. Wij kiezen voor de tweede optie."

BDS: "Over de richting is iedereen het eens, maar er is nog heel wat werk aan de winkel om alle stakeholders op eenzelfde manier in die richting te laten evolueren. Daarom zijn tussentijdse meetpunten zo belangrijk. Telkens je zo'n fase bereikt, is er resultaat. Dat boost de motivatie en voedt een positieve dynamiek."

PT: "Het beste voorbeeld is de discussie rond het bannen van de bedrijfswagen. Toen duidelijk werd dat de frontale aanval iedereen geld ging kosten, groeide de aversie. Had men daarentegen gefocust op het geleidelijk vergroenen van het bedrijfswagenpark als eerste stap naar een klimaat- en mobiliteitsvriendelijkere oplossing, dan was de weerstand veel kleiner en stonden we binnen vijf jaar wellicht veel verder dan nu ooit mogelijk zal zijn."

Overschatten of onderschatten bedrijven de impact van de digitalisering? Volgens de Global Digital Readiness Index van Cisco hinkt ons land (op 24) achterop inzake digitale vooruitgang.

BDS: "De digitale transformatie is een breed concept. Wat bedrijf A als een grote vooruitgang ervaart, beschouwt bedrijf B als achterstand. Idem dito op het niveau van de landen. Ook daar bestaan grote adoptieverschillen. De recente Agoria-studie 'Shaping the future of work – Digitalisering en de Belgische arbeidsmarkt' maakt veel duidelijk: voor elke job die onder druk van de digitalisering verdwijnt, komen er meer dan 3,5 nieuwe bij. Ik ben overtuigd dat de digitalisering helpt om hedendaagse businessuitdagingen aan te pakken, zoals het tekort aan capaciteit op de arbeidsmarkt, de toenemende compliancevereisten en -verplichtingen, de constante modernisering/integratie van de bestaande processystemen en de groeiende nood om agile te kunnen werken."

PT: "De digitalisering vormt een belangrijk sluitstuk in de volgende efficiëntie- en productiviteitsslag, voor zowel bedrijven, als overheden en bij uitbreiding dus het hele land. Anders gezegd, het echte potentieel van de technologie zit hem erin dat medewerkers extra ruimte krijgen voor andere meer kennisgedreven of creatieve opdrachten met een hogere toegevoegde waarde. De jobinhoud moet dan wel opnieuw worden gedefinieerd, en dat vraagt permanente bijscholing en training. Dat is een collectieve verantwoordelijkheid van werkgevers, overheden en werknemers. Kortom, met de juiste aanpak en begeleiding vormt digitalisering dus geen bedreiging, maar net een opportuniteit."

SPEERPUNTEN NIEUWE VOORZITTER

Als nieuwe VBO-voorzitter wilt u offensiever uit de hoek komen ...

BDS: "Vandaag wordt de bedrijfsweld als het ware met alle zonden van Israël beladen. Het lijkt wel alsof de maatschappij geen geloof meer hecht aan de kracht van

de ondernemingen. We lieten ons in een te defensieve positie manoeuvreren. Dat tij moeten we keren en ons niet laten sturen door die negatieve beeldvorming. De grote maatschappelijke en milieu-uitdagingen krijgen wel degelijk onze aandacht. Het zijn net die uitdagingen die de ondernemingen en hun federaties stimuleren om grondig na te denken over hun rol in de samenleving. Werknemers zoeken een zinvolle job die hun waarden vertegenwoordigt. De consument vraagt duurzame producten en diensten uit een transparante waardeketen. En aandeelhouders willen het voortbestaan van hun activiteiten garanderen. Die complexe context verplicht bedrijven om hun strategie, hun governance en hun investeringen te herbekijken om waarde te blijven creëren voor de samenleving. Als compagnon de route van alle bedrijven zal het VBO tonen dat ondernemingen 'solution providers' zijn voor de huidige en toekomstige maatschappelijke uitdagingen. Dat ze motor zijn van 'sustainable progress', duurzame vooruitgang."

... en pleit u voor een intensere samenwerking tussen de verschillende werkgeversorganisaties?

BDS: "Natuurlijk kunnen de ondernemingen de vele uitdagingen niet alleen aan. Alle actoren – ondernemingen, middenveld en overheid – moeten samenwerken. De dialoog met alle stakeholders is, zoals onze nieuwe visie en missie onomwonden stelt, essentieel om te slagen. Daarbij hoort een meer geïntegreerde samenwerking tussen alle werkgeversorganisaties. De werking van het huidige Contactcomité tussen VBO en de regionale werkgeversorganisaties willen we performanter maken. Ook wij moeten ons heruitvinden zodat we alle beschikbare expertise zo efficiënt en optimaal mogelijk kunnen inzetten ten dienste van onze respectieve leden, en in fine de maatschappij."

PT: "Het VBO zal intussen reeds organisatieoverschrijdende samenwerkingspolen uitbouwen tussen de verschillende leden-sectorfederaties en werkgeversorganisaties. Centraal staat de oprichting van één macro-economische cel die alle expertise bundelt zodat we als één stem, efficiënt gecoördineerde, sterke boodschappen kunnen uitdragen. Bestaande crosssectorale samenwerkingsplatformen zoals BRIEC (Belgian Research Innovation and Entrepreneurship Community – www.briec.be) en het KMO-Platform, worden uitgebreid en krijgen wellicht navolging binnen andere expertisedomeinen. Kortom, we optimaliseren de synergie tussen de leden-sectorfederaties en het VBO en maken op die manier maximaal gebruik van onze gecombineerde competenties, onze netwerken en onze gezamenlijke representativiteit."

U bent een rotsvast believer van ons sociaal-economisch overlegmodel?

BDS: "Zo niet was ik nooit VBO-voorzitter geworden (lacht). Ik geloof in een overlegmodel dat de zaken in beweging zet en niet het status quo nastreeft. Ons sociaal model heeft de afgelopen 50 jaar zijn waarde meer dan eens bewezen. Maar vandaag moeten de systeemfouten eruit. Daarom werkte het VBO aan de contouren van een nieuw overlegmodel dat mijns inziens het conflictmodel overstijgt en uitgroeit tot een model van partnership. Hoe we dat bereiken is stof voor de onderhandelingstafel."

"BEDRIJVEN PAKKEN TE WEINIG UIT MET WAT ZE KUNNEN EN DOEN"

PIETER TIMMERMANS

U wordt ook de nieuwe voorzitter van de Groep van Tien. Hoe wilt u die rol invullen?

BDS: "In de Groep van Tien zetel ik niet in de hoedanigheid van VBO-voorzitter. Laat dat heel duidelijk zijn. Het is mijn rol als nummer elf om de chemie tussen de tien te bevorderen en op een opbouwende manier vooruitgang te boeken. Als voormalig voorzitter van de sectorfederatie Assuralia en met mijn vroegere ervaring in de lokale ondernemingsraad van AG en meer recent in de Europese ondernemingsraad van Ageas beseft ik heel goed hoe breekbaar onderhandelingen kunnen zijn. Het is constant balanceren tussen zacht en doortastend optreden richting consensus. Ik heb nog wat tijd om mij in te werken tegen de volgende onderhandelingen voor het Interprofessioneel Akkoord (IPA) 2021-2022."

PT: "Wijlen gedelegeerd bestuurder van het VBO Tony Vandeputte gaf in 2005 al een visionaire aanbeveling: 'Het is belangrijk dat akkoorden worden gerespecteerd (...) al gebeurt het dat na interprofessionele onderhandelingen soms uiteenlopende interpretaties worden gegeven die afwijken van de afspraken. Dat tast de geloofwaardigheid van de sociale partners aan, leidt tot ongecontroleerde toestanden en kan de overheid ertoe brengen om tussen te komen in gebieden die sociale partners beter in eigen beheer houden.' Hij had en heeft nog steeds groot gelijk. Het is dus van het grootste belang dat de sociale partners akkoorden sluiten en ze vervolgens rigoureuus uitvoeren."

"ALS HET GOED GAAT MET DE EXPORT, GAAT HET GOED MET HET LAND"

PIETER TIMMERMANS

U bent gepokt en gemazeld in de financiële sector. Het zou ons verbazen als u vanuit die hoek geen stempel wilt drukken?

BDS: "Brussel is de hoofdstad van Europa. Waarom zouden we niet het unieke financiële centrum van de EU kunnen worden? De kennis en knowhow is hier ruimschoots aanwezig. We kunnen meer wegen op die sectorgebonden regelgeving, want ik heb de indruk dat ons land vandaag te veel aan 'gold plating' doet. We moeten niet heiliger willen zijn dan de paus. Bovendien slaat de brexit een gat in de markt. Een opportuniteit die we maximaal moeten proberen te verzilveren."

Het VBO bestaat 125 jaar. Even dromen, waar zou u het VBO liefst zien staan in 2050?

BDS: "Ik wil niet in de val trappen van visies op onnoemlijk lange termijn, want dan zijn ze vlug te abstract en te weinig operationeel. Ik kan onmogelijk de wereld binnen 30 jaar voorspellen. Wel geloof ik dat de ondernemingen meer nog dan vandaag de motor zullen zijn voor de welvaart in dit land. En dat we België opnieuw de top vijf van de relevante – de ranking van de belastingdruk dus niet – Europese rankings kunnen binnenloodsen." □

"DIGITALISERING IS EEN BELANGRIJKE HEFBOOM VOOR DE CONCURRENTIEKRACHT VAN DE ORGANISATIE OF HET BEDRIJF"

BART DE SMET

